

CONNECTION
FICTION

COLECȚIE COORDONATĂ DE
Magdalena Mărculescu

Simon Sebag Montefiore

Într-o noapte de iarnă

Traducere din engleză de Lucian Niculescu

Niciun suflet de om nu are știință despre aceasta și nimeni n-o să știe vreodată. El trăia două vieți: una oficială, pe care o vedeau și o cunoșteau toți cei doritori să i-o cunoască, plină de adevăruri și de minciuni convenționale, asemenea vieții cunoscuților și prietenilor săi, dar trăia și o altă viață, o trăia în taină. Printr-o ciudată potrivire de împrejurări, poate cu totul întâmplătoare, tot ce era pentru el mai însemnat, interesant și necesar, în care el era sincer și nu se mințea pe sine, tot ce constituia esența vieții sale era o taină pentru alții.

Anton Pavlovici Cehov, „Doamna cu cățelul”¹

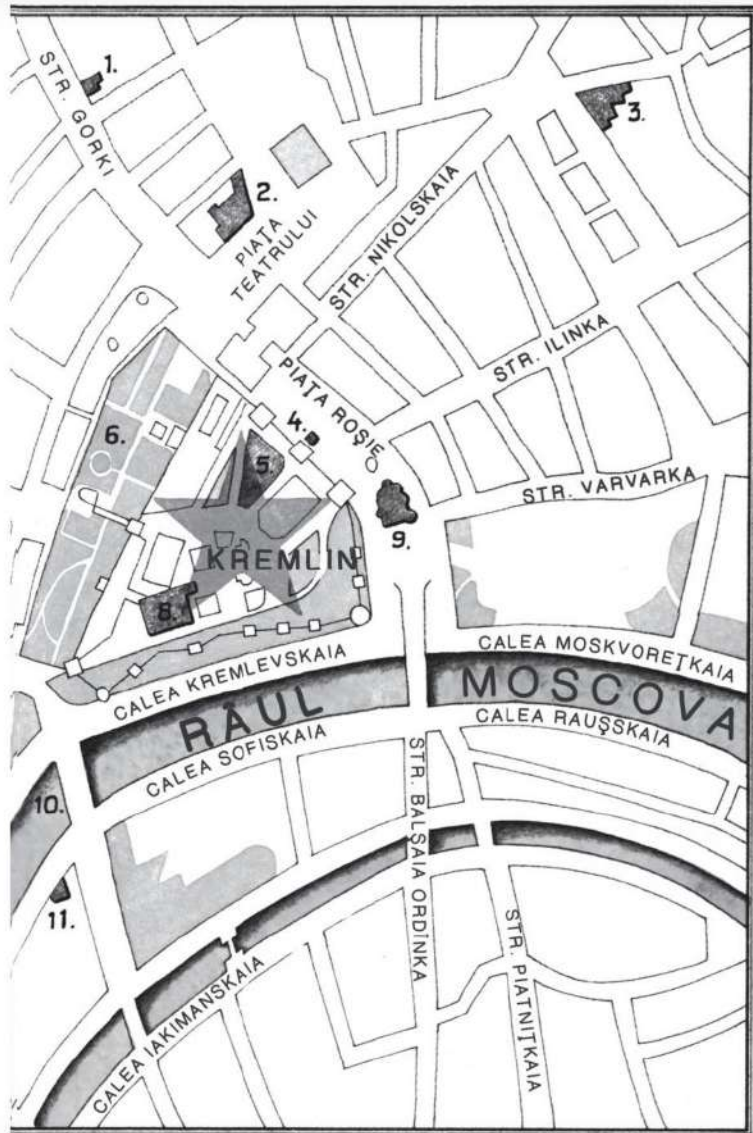
¹ Traducere de Alice Gabrielescu și Tatiana Panaitescu, E.S.P.L.A. — Cartea rusă, 1959. (N.t.)

MOSCOVA

— 1945 —

1. CASA CĂRȚILOR
2. TEATRUL BALȘOI
3. ÎNCHISOAREA LUBIANKA
4. MAUSOLEUL LUI LENIN
5. BIROUL LUI STALIN
6. GRĂDINA ALEKSANDROVSKI
7. BIBLIOTECA LENIN
8. MARELE PALAT AL KREMLINULUI
9. CATEDRALA SF. VASILE
10. BALȘOI KAMENI MOST (MARELE POD DE PIATRĂ)
11. CASA DE PE CHEI
12. ȘCOALA NR. 801

0 250 500
METRI

Lista personajelor

Personajele principale sunt subliniate; personajele istorice reale sunt marcate cu asterisc.

COPIII ȘI PĂRINȚII LOR

FAMILIA ROMAȘKIN

Konstantin Romașkin, scenarist și poet, căsătorit cu Sofia „Mouche“ Ghedeonovna Zeitlin, vedetă de cinema.

Serafima Romașkina, 18 ani, unicul lor copil. Sașenka Zeitlin, verișoara Sofiei, arestată în 1939, soartă necunoscută.

FAMILIA SATINOV ȘI SUITA

Herkules (Erakle) Satinov, membru al Biroului Politic, secretar al Comitetului Central, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, căsătorit cu:

„Tamriko“, Tamara Satinova, profesoară de limba engleză la Școala nr. 801.

Mariko Satinova, 6 ani, fiica lor.

Fiii lui Satinov dintr-o precedentă căsătorie în Georgia:

„Vania”, Ivan Satinov, pilot, mort în 1943;

David Satinov, 23 de ani, pilot;

„George”, Gheorghii Satinov, 18 ani;

Marlen Satinov, 17 ani, șeful organizației de
Comsomol pe școală.

Colonelul Loșa Babanava, șeful gărzii personale
a tovarășului Satinov.

Valerian Ciubin, aghiotantul tovarășului Satinov.

FAMILIA DOROV

Ghenrih Dorov, președintele Comisiei Centrale de
Control și ministru al Controlului de Stat,
căsătorit cu:

„Dașka”, dr. Daria Dorova, ministru al Sănătății, medic
cardiolog.

Copiii lor:

Sergei Dorov, 20 de ani, ofițer în armată;

„Minka”, Marina Dorova, 18 ani, colegă de școală și
prietenă a Serafimei;

Demian Dorov, „Șobolanul”, 17 ani, șeful organizației
de pionieri;

„Senka”, Semion Dorov, „Profesorașul”, 10 ani.

FAMILIA BLAGOV

„Nikolașa”, Nikolai Blagov, 18 ani.

Ambasadorul Vadim Blagov, tatăl lui, diplomat.

Ludmila Blagova, mama lui.

FAMILIA ȘAKO

Roza Șako, 18 ani, colegă de școală și prietenă a
Serafimei.

Mareșalul Boris Șako, tatăl ei, comandantul Forțelor
Aeriene Sovietice.

Elena Șako, mama ei.

FAMILIA TITORENKO

Vladimir Titorenko, 17 ani.

Ivan Titorenko, tatăl lui, ministru al Industriei de
Avioane.

Irina Titorenka, mama lui.

FAMILIA KURBSKI

Andrei Kurbski, 18 ani, nou-venit în școală.

Piotr Kurbski, tatăl lui, dușman al poporului, arestat în
1938, condamnat la 25 de ani de închisoare, „fără drept
de corespondență”.

Inesa Kurbskaia, mama lui.

PROFESORI AI ȘCOLII NORMALE NR. 801 „IOSIF STALIN”

Kapitolina Medvedeva, directoare și profesoară de
istorie.

Innokenti Rimm, director adjunct, profesor de științe
politice și etică marxist-leninistă.

Benia Golden, profesor de limbă și literatură rusă.

Tamara Satinova, profesoară de engleză (vezi mai sus Familia Satinov).

Apostolon Șuba, profesor de educație fizică.

Agripina Begbulatova, profesoară suplinitoare.

CONDUCĂTORI

Iosif Stalin*, mareșal, secretar general (Secgen) al Partidului Comunist, președintele Consiliului de Miniștri, comandant-suprem, „Stăpânul”, „Instanța”.

„Vaska”, Vasili Iosifovici Stalin*, 24 de ani, fiul său, ofițer de aviație, „Prințul moștenitor”.

Svetlana Stalina*, 19 ani, fiica sa, studentă.

Viaceslav Molotov*, ministru de Externe, membru al Biroului Politic.

Lavrenti Beria*, șeful poliției secrete, ministru al Afacerilor Interne (NKVD/MVD). 1938-1945, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, membru al Biroului Politic.

Gheorghi Malenkov*, membru al Politbiroului

Andrei Vișinski*, adjunct al ministrului de Externe.

„Sașa”, Alexandr Poskriobîșev*, șeful de cabinet al lui Stalin.

Vsevolod Merkulov*, ministru al Securității Statului (MGB).

Viktor Abakumov*, șef al Contraspionajului militar (SMERȘ: Moarte spionilor), ulterior ministru al Securității Statului (MGB).

MAREȘALI

Mareșalul Gheorghi Jukov*, comandant-suprem adjunct

Mareșalul Ivan Konev*.

Mareșalul Konstantin Rokosovski*.

POLIȚIA SECRETĂ

Colonelul Pavel Moghilciuk, anchetator, Ministerul Securității Statului, Secția Cazuri Serioase.

Generalul Bogdan Kobulov*, „Taurul”, Ministerul Securității Statului.

Colonelul Vladimir Komarov*, anchetator, Contraspionajul militar/Ministerul Securității Statului.

Colonelul Mihail Lihaciov*, anchetator, Contraspionajul militar/Ministerul Securității Statului.

STRĂINI

Averell Harriman*, ambasadorul SUA la Moscova.

Căpitanul Frank Belman, diplomat, adjunct al atașatului militar, interpret.

*Părinților mei, April și Stephen, și fiului meu, Sașa,
celor mai bătrâni și celui mai tânăr*

Prolog

Iunie 1945

La doar câteva clipe după împușcături, în vreme ce Serafima se uită la trupurile colegilor ei de școală, o albeață ușoară le glazurează deja carnea sfârtecă. E ca un înveliș de omăt, însă vara e în toi și ea își dă seama că trebuie să fie polen. Semințe de plop plutesc, saltă și fac tumb prin aer cu mișcări arbitrare, întocmai ca o invazie de nave extraterestre mici. Moscoviții o numesc „ninsoare de vară”. În acea seară umedă, Serafima se luptă să respire, se luptă să vadă.

Mai târziu, atunci când își depune mărturia, își dorește să fi văzut mai puține, să fi știut mai puțin. „Ăștia morți nu sunt niște copii *oarecare*”, bolborosește unul dintre milițienii pe jumătate beți sosiți la fața locului. Când acești milițieni verifică actele de identitate ale victimelor și ale prietenilor acestora, ochii le clipesc încercând să evalueze primejdia și pe urmă pasează cazul mai departe cât mai rapid cu putință. Așa încât nu miliția, ci „Organele”, poliția secretă, sunt cele care fac ancheta. „E

vorba de crimă, de sinucidere sau de conspirație?” vor întreba.

Ce să povestești? Ce să ascunzi? O greșeală și-ți poți pierde capul. Nu doar tu, ci și familia și prietenii, toți cei legați de tine. Ca o echipă de alpiști: dacă se prăbușește unul, se prăbușesc toți.

Miza Serafimei este mai presus de viață și moarte: ea are optsprezece ani și iubește. Cu ochii țintă la cei doi prieteni care fuseseră vii cu câteva clipe înainte, înțelege că aceasta e problema cea mai mică și are dreptate: orice eveniment din viața Serafimei se va defini de-acum încolo ca „înainte” sau „după” împușcături.

Uitându-se la cadavrele prietenilor săi, vede întâmplările de peste zi cu o intensitate mărită. Este 24 iunie 1945. Ziua în care Stalin trece în revistă Parada Victoriei. Da, e una dintre zilele acelea speciale pe care și le amintește orice rus, întocmai ca 22 iunie 1941, data invaziei naziștilor. Războiul s-a sfârșit, străzile forfotesc de mulțimi de oameni beți care cântă. Toată lumea e convinsă că o Rusie mai bună, mai lipsită de griji va ieși la lumină după război. Dar asta depinde de un om al cărui nume nu este pronunțat de cei cu scaun la cap decât însoțit de respectuoase elogii.

Serafimei nu-i pasă câtuși de puțin de toate acestea, se gândește numai la dragoste, chiar dacă își ține iubitul secret, și pe bună dreptate. De obicei, atunci când elevele au o astfel de taină, le încredințează toate micile detalii prietenelor celor mai apropiate. Nu-i însă stilul Serafimei, care știe din propria-i familie că flecăreala se poate dovedi fatală în această epocă de crâncenă persecuție. Știe totodată că e cumva diferită, chiar dacă nu se prea poate hotărî din ce cauză. Poate pentru că se dezvoltă în umbra

mamei. Poate pentru că așa-i este felul. E convinsă că nimeni, în decursul existenței omenirii, n-a mai cunoscut o pasiune ca a ei.

De dimineață, o trezesc ritmurile cadențate și joase ale fanfarelor militare care-și exersează marșul de Glinka pe stradă, hurelul motoarelor tancurilor, tropotul caveriei pe caldarâm și se dă jos din pat cu senzația că n-a dormit mai deloc.

Tatăl, Konstantin Romașkin, îi ciocăne la ușă.

— Te-ai trezit deja? Parada te entuziasmează?

Fata se duce la fereastră.

— Vai, nu! Plouă.

— Se va opri până la paradă.

Dar nu se oprește.

— S-o trezim pe mama?

Serafima pornește pe coridorul cu parchet și candelabru spre dormitorul părinților, pe lângă afișul înrămat al filmului *Katiușa*, dominat de o femeie sculpturală în uniformă, care ține o mitralieră, proiectată pe un fundal militar. Are părul negru ca abanosul și dăre de unsoare de armă pe obraji, ca un viteaz indian cherokee. Litere de efect proclamă că steaua filmului este „SOFIA ZEITLIN” (mama Serafimei), iar scenariul îi aparține lui „KONSTANTIN ROMAȘKIN” (tatăl Serafimei). *Katiușa* e filmul preferat al ostașilor sovietici, scris de scenaristul numărul unu al lui Stalin. Serafima este ferm convinsă că grație unor astfel de scenarii a cucerit-o tatăl ei pe mama și cu siguranță că așa a păstrat-o.

Dormitorul. Un morman de așternuturi mătăsoase. Acolo e culcată *Katiușa* însăși. Păr negru lung, un braț gol durduliu. Serafima inspiră aroma familiară a mamei:

parfum franțuzesc, țigări franțuzești, cremă franțuzească de față.

— Mamă, trezește-te!

— Doamne! Cât e ceasul? Trebuie să arăt bine astăzi, trebuie să arăt bine zi de zi. Aprinde-mi o țigară, Serafimocika.

Sofia se ridică în fund; e dezbrăcată; sânii îi sunt plini. Are însă deja țigara pregătită într-un port-țigaret de fildeș.

Tatăl, tensionat și năzuros, umblă încoace și-ncolo.

EL: Nu trebuie să întârziem.

EA: Nu mă mai bate la cap!

EL: Tu întârzii mereu. De data asta nu putem întârzia.

EA: Dacă nu-ți convine, divorțează!

În cele din urmă, s-au îmbrăcat și sunt gata. Serafima descuie ușa de la intrare în aceeași clipă în care ușile tuturor celorlalte apartamente spațioase, cu podea de parchet și tavane înalte, se deschid în clădirea Granovski (cunoscută și ca „a Cincea casă a sovietelor”), care arată ca un tort roz de nuntă. Celelalte familii de elită coboară și ele.

Pe scări, vocile copiilor tremurând de emoție, scârțâitul pielii bine lustruite, pocnetul blacheurilor cizmelor; zornăitul medaliilor, pistoalele care se ating cu un clinchet de centurile cu catarame împodobite cu stele. Mai întâi, părinții îi salută pe Molotovii cei îngâmfăți — el are costum negru de cioclu burghez și monoclu pe capul rotund ca o ghiulea, iar soția, Polina, cu chipul ca un tomahawk, are blană de vizon. Chiar în fața lor, mareșalul Budionii, cu mustățile-i pomădate și lungi ca niște ghidoane de bicicletă, fredonează un cântecel căzăcesc (afumat la 8 dimineața?), o nouă și frumoasă soție ițindu-se în spatele lui.

Pe primul palier, Herkules Satinov este în uniformă-i de general de paradă, cu pantalonii cu vipușcă roșie și epoleți stacojii cu stele aurite. Mama Serafimei îl îmbrățișează pe Herkules, prieten de familie de dinainte de revoluție. Copiii Satinov îi fac semn din cap Serafimei cu complicitatea conspiratorilor școlari.

— Ce-i nou? întrebă înfocat George Satinov.

Mereu zice asta. S-au întâlnit seara trecută la restaurantul Aragvi, iar în după-amiaza aceasta vor face ceea ce fac întotdeauna. Vor juca Jocul.

— Salutări comuniste, Serafimocika, spune tovarășul Satinov.

Serafima răspunde din cap la salut. Pentru ea, acest bărbat e o statuie imperturbabilă și rece, ca orice ștab tipic. Granit și gheață — și pomadă de păr. Știe că el are să stea curând alături de Stalin în vârful Mausoleului lui Lenin.

— Cred că ploaia se va opri pentru tovarășul Stalin, zice Mariko, fiica de șase ani a Satinovilor. Are cosițe împletite și un cățel de jucărie sub braț.

— Probabil că da, râde Tamara, soția tovarășului Satinov.

Afară în parcare. Ploaie caldă de vară. Aerul încărcat de apropierea furtunii, de aromele pregnante de liliac și măr înflorit. Serafima se teme că, în umezeală, firele de păr i se vor încreți ca niște sfredele blonde, iar rochia bleu cobalt cu gulerașul ei alb își va pierde forma. Dincolo de toate tocurile înalte, pălăriile clopot și chipiele cu cozoroc stacojiu, poate să simtă deja rânzezeala sudorii și a satinului îmbibat cu apă.

Gărzile de corp în uniforme așteaptă, ținând umbrelele deschise. Limuzinele blindate, cu faruri mari ca niște